

МЕДИА МОНИТОРИНГ

02 ЯНУАРИ 2025 г.

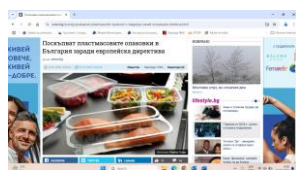
Член на:

Източник: [News.bg](https://news.bg)

Заглавие: Поскъпват пластмасовите опаковки в България заради европейска директива

Линк: <https://news.bg/society/poskapvat-plastmasovite-opakovki-v-balgariya-zaradi-evropeyska-direktiva.html>

Текст: От началото на 2025 г. в България се прилагат нови такси за пластмасови опаковки, предназначени за еднократна употреба, в съответствие с Наредбата за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Съдовете за насипна храна ще бъдат таксувани по минимум 30 стотинки, а чашите за напитки и техните капачки - по минимум 15 стотинки, съобщават от организацията "Ние, потребителите".

Новите такси са част от прилагането на европейската Директива 2019/904, която цели намаляване на отпадъците в моретата, 70% от които се състоят от пластмасови продукти за еднократна употреба. Сред тях са съдовете за хранителни продукти, пластмасовите чаши, опаковките за храни, тютюневите изделия с филтри, мокрите кърпички, сламките и други.

Въпреки прилагането на директивата, в търговските обекти в България липсват алтернативи, които да насърчат потребителите да намалят употребата на пластмасови опаковки. На клиентите често се отказва възможността да използват собствени контейнери за насипна храна, което противоречи на практиките в редица европейски държави.

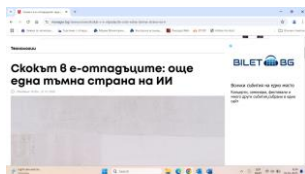
В други страни от ЕС вече се прилагат стимули за търговците да обособяват "зони без опаковки", както и депозити за многократни контейнери. Освен това се провеждат кампании за популяризиране на устойчивото потребление и насърчаване на гражданите да използват собствени съдове за храна и напитки.

Габриела Руменова от организацията "Ние, потребителите" подчертава необходимостта от по-добра подкрепа за прилагането на директивата у нас. Тя отбелязва, че липсата на достъпни алтернативи и устойчиви практики в България затруднява постигането на целите за намаляване на пластмасовите отпадъци.

Източник: Мениджър

Заглавие: Скокът в е-отпадъците: още една тъмна страна на ИИ

Линк: <https://manager.bg/%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B8%D0%B8/skokat-v-e-otpadacite-oste-edna-tamna-strana-na-ii>

Текст: Нарастващата ни зависимост от технологиите у дома и на работното място повиши значението на електронните отпадъци. Те се състоят от изхвърлени електрически устройства, включително лаптопи, смартфони, телевизори, компютърни сървъри, перални машини, медицинско оборудване, конзоли за игри и много други.

Според неотдавнашно изследване, публикувано в Nature, количеството на електронните отпадъци, произведени през това десетилетие, може да достигне до 5 милиона метрични тона. Това е около 1000 пъти повече електронни отпадъци, отколкото ще бъдат произведени през 2023 г.

Според проучването бумът на изкуствения интелект ще допринесе значително за този проблем с електронните отпадъци, тъй като изкуственият интелект изисква много изчислителна мощност и място за съхранение. Това, наред с другото, ще доведе до по-голям оборот на компютърните сървъри, използвани в центровете за данни, които поддържат допълнителните изчислителни нужди на системите за ИИ.

Тази нарастваща вълна от електронни отпадъци, съчетана с ограничения живот на високотехнологичните устройства, може да повлияе на глобалните цели за устойчивост.

Електронните отпадъци съдържат токсични и опасни вещества като живак, които могат да представляват сериозен риск за човешкото здраве и околната среда. Е-отпадъците са сред най-бързо растящите видове твърди отпадъци в световен

мащаб: според форума „Отпадъци от електрическо и електронно оборудване“ всяка година се изхвърлят повече от 5 милиарда мобилни телефона.

През 2022 г. електронните отпадъци достигат рекордните 62 млн. тона - 82% увеличение от 2010 г. насам - и представляват 70% от общия обем на отпадъците в световен мащаб. Въпреки това по-малко от 20% от тях се рециклират официално.

Центровете за данни и преносните мрежи са отговорни за повече от 1% от световното потребление на енергия и за 0,6% от световните въглеродни емисии. Според неотдавнашен доклад на McKinsey до 2030 г. потреблението на енергия от приложенията за изкуствен интелект в САЩ ще нарасне от 4% до 12% от общото потребление на енергия днес.

Посрещането на тези нужди може да изисква инвестиции в размер на над 500 милиарда долара за инфраструктура на центрове за данни. Това вече принуждава големите технологични компании да търсят нови решения за задоволяване на този глад за енергия, като например закупуване на електроенергия от доставчици на ядрена енергия.

Въздействието на електронните отпадъци върху околната среда е значително. Токсичните химикали в електронния и електрически хардуер могат да замърсят почвата и водата. В някои части на света електронните отпадъци се изгарят, за да се извлекат ценни материали, което води до замърсяване на въздуха. Дори процесите за официално рециклиране на материали представляват предизвикателство поради опасните материали в отпадъците.

В проучването на Nature за въздействието на изкуствения интелект върху електронните отпадъци е използван „анализ на материалните потоци“, за да се прогнозира нарастването на търсенето на хардуер. Изследователите са предложили четири сценария за прогнозиране на бъдещото нарастване на електронните отпадъци: „ограничен“, „консервативен“, „умерен“ и „агресивен“.

Въз основа на историческа информация за компютърните сървъри в центровете за данни е приет тригодишен срок на експлоатация. Количеството на електронните отпадъци беше изчислено чрез оценка на броя на сървърите, които се изхвърлят всяка година. Това позволи да се прогнозира кумулативният обем на електронните отпадъци за всеки сценарий до 2030 г. Резултатите показват, че между 2020 и 2030 г. ще бъдат произведени между 1,2 и 5,0 милиона тона отпадъци.

Значителното увеличение на технологичните отпадъци подчертава необходимостта от стратегии за намеса. Проучването подкрепя подходите на кръговата икономика за справяне с проблема - модел на производство и потребление, който запазва материалите и продуктите в употреба, като предотвратява превръщането им в отпадъци.

Това може да включва удължаване на живота на сървърите, повторно използване на компонентите, оптимизиране на операциите на изкуствения интелект чрез усъвършенствани алгоритми (за да се намали необходимата изчислителна мощност) и подобряване на ефективността на компютърните чипове. В проучването се посочва, че такива решения могат да намалят електронните отпадъци с между 16 % и 86 % в зависимост от начина на прилагането им.

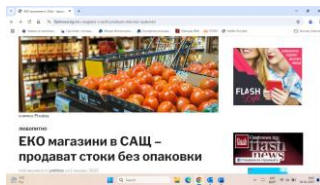
Интегрирането на екологичен дизайн в електронните продукти може да бъде от полза и за околната среда. Това може да включва инсталиране на повече биоразградими части в хардуера, замяна на токсични компоненти с по-малко вредни и подобряване на срока на експлоатация на продуктите.

Повишаването на осведомеността на обществеността също е от съществено значение. Ще трябва да преминем от културата „използвай и изхвърли“ към такава, при която сериозно се замисляме дали наистина се нуждаем от нова технология.

Източник: Капитал

Заглавие: ЕКО магазини в САЩ – продават стоки без опаковки

Линк: <https://www.flashnews.bg/eko-magazini-v-sasht-prodavat-stoki-bez-opakovki/>

Текст: Супермаркети в САЩ продават стоки без опаковки.

Изцяло еко магазини, в които клиентът си носи шишета за олио, кутии, торбички и т.н. Посетителите носят свои собствени шишета, претеглят ги, пълнят нужните количества и след това заплащат стоките си по тегло.

„Идеята да отворя магазина ми хрумна през 2018 г.

Уморих се да виждам толкова много отпадъци, пластмаса и ненужен боклук — еднократни чаши за кафе, еднократни опаковки“, сподели Мая Персауд, основател на Tray Supermarket, който отваря врати през 2021 г.

„Според данни от Greenpeace само 6% от пластмасовите отпадъци в САЩ се рециклират. Надявам се магазини като нашия да помогнат за промяна“, добавя тя.

Пазаруването в подобен магазин може да не е толкова лесно, както в традиционен магазин, но клиентите споделят, че това им дава усещане, че са помогнали по свой начин за опазването на природата.

„Чувствате се добре, защото правите за околната среда. Персоналът е много приятелски настроен и услужлив и много ангажиран с грижата за планетата и околната среда“, казва Фил Коркоран, клиент на магазина.

В Такома Парк, Мериленд, друг магазин за нулеви отпадъци, наречен Fulfillery, предлага дори свои собствени продукти. Един от тях е универсална почистваща таблетка, произведена от рециклирано олио за готвене. „Отваряте я, нарязвате я, добавяте вода и тя става наистина страхотен почистващ препарат“, обяснява Рини Саха, собственик на магазина. Тя казва, че промяната в потребителските навици, независимо колко малка е тя, е ключова за намаляване на отпадъците.

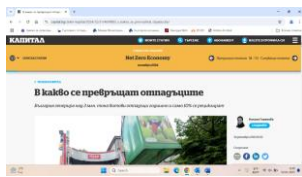
Според застъпническата организация U.S. Public Interest Research Group, в САЩ има около 1300 магазина с концепцията за нулеви отпадъци, като броят им нараства, посочва VOA.

Източник: Капитал

Заглавие: В какво се превръщат отпадъците

България генерира над 3 млн. тона битови отпадъци годишно и само 10% се рециклират

Линк: https://www.capital.bg/zelen-capital/2024/12/31/4699805_v_kakvo_se_prevrushtat_otpaducite/

Текст: Нищо не е вечно. Освен стъклото, което може да се преражда до безкрайност, и металът, който също има безброй животи, без да губи от качествата си. Храната и зеленината стават на компост, който да обогати почвата за още храна и зеленина, както и на биогаз за енергия и електричество. Хартията също има способността да живее дълго време, променяйки формата си. Както и пластмасата, която може да се рециклира в нови изделия. Старите дрехи се превръщат в изолации в мебелната или автомобилната индустрия, а в някои заводи в чужбина и в нови дрехи. А старите дървени мебели стават на нови плоскости за нови мебели.

В света на отпадъците, в който живеем, има достатъчно технологични причини за оптимизъм. Единственото условие е отпадъците да бъдат разделени, събрани и с тях да е направено възможно най-доброто. Тази нишка в България се къса още на първите 100 метра от дома. Мрачната боклучена картина означава само едно. Има огромен потенциал за по-добро управление на отпадъците, много по-добри резултати и огромни възможности за бизнес.

Огромната битова кофа

На година битовите отпадъци в страната са над 3 млн. тона. Това поне показват данните за 2022 г., или по 475 килограма на човек. Това е покачване спрямо 2017 и 2018 г., когато са били по 407-408 годишно. Не по-малко важно обаче е какво се случва с тези отпадъци впоследствие.

От въпросните 3 млн. тона предадените за рециклиране са едва 375 хил. тона. Тоест малко над 10% при точно обратната цел - само 10% да отиват на сметище към 2030 г. Директно на депо са попаднали двойно повече - 741 хил. тона, а над 2 млн. тона са предадени за предварително третиране, т.е. минали са поне през системите за сепариране, каквито има по депата или в завода за отпадъци на София, преди по-голямата част от тях също да попаднат на депо.

Защо това е така? Съдържанието на контейнера остава в голяма степен мистерия за точната статистика. Според проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци в страната 27.5% са рециклируемите отпадъци, т.е. фракции

от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал, а 25% са биологичните. Това са хранителни отпадъци, както и зелените отпадъци от паркове и градини. Най-голям дял - 36%, се пада на биоразградимите отпадъци, които включват хранителни, хартиени, картонени, градински и дървесни отпадъци, както и 20% от текстилни отпадъци, 25% от отпадъците от кожи и 25% други неидентифицирани отпадъци.

Храни и зелени отпадъци

От данните се вижда, че една четвърт от отпадъците, а именно биологичните, не са обхванати от отделна система за събиране, т.е. по над 100 килограма хранителни отпадъци на година на човек. Това се признава и в стратегията за преход към кръгова икономика на МОСВ. "По отношение на хранителните отпадъци от домакинства много малка част от тях понастоящем се отклоняват от депониране, като те попадат директно в сивите контейнери", пише в документа. Към момента специално изградената за целта инсталация за биологично третиране на отпадъци "Хан Богров" като част от завода за отпадъци на столицата остава натоварена наполовина от капацитета си. Там отиват зелените отпадъци като трева, клони, храсти, листа и др., както и хранителни и кухненски отпадъци - плодове и зеленчуци, месни и млечни продукти, сготвена и сурова храна и др. Крайният продукт е компост, който е естествен обогатител на почвата и се използва в столичните паркове и градини. Технологичните линии са две: за отпадъците от парковете и градините и за разделно събрани хранителни биоотпадъци, като от тази линия освен компост се произвежда и биогаз, който става на енергия.

От капацитет 44 хил. тона на година през 2022 г. през инсталацията са преминали 21.5 хил. тона. От тях над половината - 14 хил. тона, са зелените отпадъци и 7.4 хил. тона са хранителни, като вторите идват основно от кухни и заведения и от пазари, както и материали, негодни за консумация и преработване.

Стратегията изчислява, че с въвеждане на задължително разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата едновременно с доизграждане на общинските системи за третиране на биоотпадъци ще се позволи оползотворяването на около 200 хил. тона. Това все още е само на хартия.

Пътят на опаковките

Малко по-ясен е пътят на опаковките, като за 2022 г. пуснатото на пазара количество е 523 хил. тона, като в тях основно влизат стъклото, хартията, пластмасата и металите.

Стъклото винаги се е радвало на широка популярност при събирането. То по никакъв начин не губи свойствата си при последващо преработване и може да се рециклира многократно. Отпадъчното стъкло се топи при по-ниска температура от пресните суровини и така консумира по-малко енергия при производството. Въпреки това от стъкларския завод "Рубин" отбелязват, че употребата на рециклирани стъклени опаковки е ограничена от недостатъчно количество събрано стъкло за рециклиране, както и че в България все още има нужда от по-нататъшно развитие на инфраструктурата за събиране и рециклиране.

Металът също е с устойчиви традиции в рециклирането. Подобно на стъклото след претопяване металите не губят нито от обема, нито от характеристиките си, колкото и пъти да бъдат рециклирани. Рециклирането им обаче е много по-

енергоемко от добиването им от желязна руда. Но пък мините за извличане на метали са сред най-замърсяващите индустрии, а залежите са краен ресурс. Единствените метали, които не могат да се рециклират, са радиоактивните и тези със съдържание на живак или олово. Най-често срещаните метални опаковки, които попадат в контейнерите за разделно събиране, са от алуминий или стомана. Двата вида се рециклират по различни начини и се отделят едни от други с помощта на магнити. После се нарязват на малки парчета и се претопяват, като този процес също може да включва пречистване на суровината. Практически изцяло с рециклирани материали работи заводът на "Стомана индъстри" в Перник, който използва само скрап в производството си.

Макар и не с вечен живот, хартията също е сред суровините с традиции в рециклирането. "Почти всички видове хартия могат да се рециклират днес, но някои видове са по-трудни за рециклиране от други".

Рециклираната хартия се прави от отпадъчна хартия, смесена със свеж дървесен пулп (каша от порестата мека част от дървото). Ако хартията съдържа мастило, то трябва да се отстрани. Хартия, по която има восък, паста или е гумирана, или хартия, която е покрита с пластмасово или алуминиево фолио, обикновено не е годна за рециклиране, защото процесът е твърде скъп. Вестникарската хартия и гланцираните притурки са различни видове хартия. Гланцираните притурки имат наситено глинено покритие, което не всички хартиени фабрики приемат. Отпадъчната хартия трябва да се сортира, т.е. вестниците и кашоните не бива да са заедно, като различната по качество хартия се рециклира в различни по вид нови продукти. Старите вестници обикновено се превръщат в нови вестници, кутии за яйца или картон. Висококачествената офис хартия може да се превърне в почти всякакъв нов хартиен продукт. За разлика от другите рециклируеми материали, хартията не може да се рециклира отново и отново. Рано или късно влакната стават твърде слаби или къси, за да бъдат използвани. Ето защо при производството на нови хартиени продукти новите дървесни влакна се смесват с рециклирана хартия. Повечето кашони са смес от 50% нови и 50% рециклирани влакна.

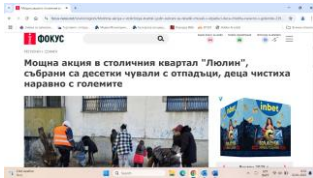
Пластмасовите опаковки са били 148 хил. тона за 2022 г., като за разлика от хартията, метала и стъклото, са далеч по-неатраaktivни за рециклиране, като цената на virgin продуктите е ниска, а пластмасата е трудна за сортиране. Въпреки това страната има традиции и опит в рециклирането на пластмасови отпадъци, като изчисленията на МОСВ показват, че след направените през последните години значителни инвестиции в сектора капацитетът му надвишава 300 хил. тона. Тоест двойно над пуснатото на пазара. Страната е вносител на отпадъци от пластмаса за рециклиране от други страни в ЕС, като има възможност за преработка на основните категории материали - HDPE (кетчуп, шампоани и т.н.), LDPE, PP (полипропилен), PET, найлоновите торбички (PE - полиетилен).

МОСВ отчитат, че независимо от постигнатите резултати са необходими допълнителни усилия за намаляване на количествата образувани пластмасови отпадъци, като приоритет трябва да бъдат пластмасите за еднократна употреба, подобряване на разделното събиране в домакинствата, намаляване на нежеланите примеси в произвежданите и предлагани на пазара пластмасови изделия и опаковки, които затрудняват последващото им рециклиране.

Източник: Фокус

Заглавие: Мощна акция в столичния квартал "Люлин", събрани са десетки чували с отпадъци, деца чистиха наравно с големите

Линк: <https://www.focus-news.net/novini/regioni/Moshтна-akciya-v-stolichniya-kvartal-Lyulin-subrani-sa-desetki-chuvali-s-otpaduci-deca-chistiha-naravno-s-golemite-2392978>

Текст: Над 70 обитатели от бл. 464 и 023 в кв. Люлин- 4 се събраха в неделния ден, за да почистят пространствата около блоковете и градинките пред входовете, съобщиха от Столичния инспекторат.

Организацията беше направена от старши инспектор Галин Цоков, който не за първи път участва в подобно мероприятие. Събрани са десетки чували с отпадъци, които са извозени в същия ден.

Сред доброволците имаше и деца, които работиха наравно с големите. Предстои почистване и на междуетажните площи, където се очакват всички ползватели да откликнат на призива. Хората изказаха задоволство от резултата, но остава по-важната задача, а именно да се пази чисто.